

Washington

H. H. Heins

A

MERIKA

E

SPERANTISTO

Make Money By Helping Esperanto!

You can get 33 $\frac{1}{3}$ per cent return on your investment, as soon as you choose to do so, by just spare time recreation.

This Is The Way:

Buy four "sub-cards," for a total outlay of three dollars. Sell these cards at once to friends, neighbors, acquaintances and strangers, for a dollar apiece.

You get *four* dollars for the *three* you spent!

USE THIS FORM

*American Esperantist Co.,
Washington, D. C.*

*I want four sub-cards. I enclose
\$3.00.*

Put name and address here.

AS A MATTER OF FACT:

The excellence of your magazine, the extent of its power to promote the Esperanto Movement, its value to advertisers who are testing Esperanto as an advertising medium, and lastly the attitude of the world in general toward Esperanto and toward YOU as an Esperantist,—all this depends upon the rate at which

THE SUBSCRIPTION LIST GROWS EACH MONTH.

The American Esperanto Book

Standard Edition, cloth bound, postpaid for \$1.00

With *new* subscription to **Amerika Esperantisto**, \$1.50

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY, Washington, D. C.

Amerika Esperantisto

American Esperantist

Entered as second-class matter January 11, 1911, at the Postoffice at Washington, D. C., under the Act of March 3, 1879.

Published Monthly by

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY (Inc.)

Maryland Building, Washington, D. C.

ONE DOLLAR A YEAR

Eksterlande \$1.25 (Sm. 2.50)

SINGLE COPY TEN CENTS

MALLONGAJ verkoj, tradukaĵoj kaj novaĵoj estas ĉiam prefere akceptitaj. *Oni ne resendadas* neakceptitajn manuskriptojn, se la sendinto ne kune sendis la resend-pagon. *La Redakcio* konservas por si la rajton korekti manuskriptojn laŭbezone.

Vol. 13

MARCH, 1913

No. 2

Kroniko Nordamerika

ANNVILLE, PA.—Ŝ-ro G. S. Brown instruas grupon da ok personoj ĉi tie, uzante la American Esperanto Book. Ili intencas baldaŭ komenci propagandon.

HARRISBURG, PA.—Grupo kunvenas ĉiulunde por studi Esperanto, instruate de F-ino Nan Hemperly. Jam ses personoj en Harrisburg abonas al AMERIKA ESPERANTISTO.

PITTSBURGH, PA.—En Carnegie Rehearsal Hall oni prezentis komedieton "La Grandega Lingvo." Dudek kvar personoj estis la personaro. F-ino Winifred Sackville Stoner verkis la komedieton, kaj S-ino Winifred Sackville Stoner estris la prezentadon. Antaŭ ol ĝi komencis S-ro John M. Clifford, Jr., prezidanto de la Pittsburgh Esperanto Societo, konatigis la "aktorojn" al la aŭdantaro, kaj post la prezentado S-ro James L. Hailman donis paroladon pri Esperanto en Komerco.

WORCESTER, MASS.—En la *Telegram* aperis bonega tutkolona artikolo pri la ekspozicio de Esperantaj poŝtkartoj kiun la firmo Jones nun havas en sia montra fenestro. La ekspozicio enhavas 600 kartojn (kiuj apartenas al membroj de la loka societo), kaj estas ja interesa al la ĝenerala publiko.

CLEVELAND, OHIO.—Kiel programo ĉe la februara kunveno de la loka societo ok

personoj legis originalajn rakontojn en Esperanto.

DETROIT, MICH.—Oni raportas ankoraŭ 26 novajn gelernantojn ĉi tie; Artikolo pri Esperanto aperis antaŭ nelonge en *der Herold*.

BELLEVILLE, ILL.—S-ro Reime instruas Esperanton al grupo de lernantoj ĉiu-vendrede ĉe 23 West Main St.

ST. LOUIS, MO.—Pastro Mariano Mojado senlace instruas Esperanton al lernantoj en la Christian Brothers College. Lian plej novan kurson sekvas dek ses knaboj, ankaŭ kelkaj aliaj instruistoj kaj eĉ la Direktoro mem.

IDAHO FALLS, IDAHO.—En la *Times* aperis bonega artikolo pri Esperanto, pro la influo de S-ro Bert P. Mill, estro de la nomita ĵurnalo.

SAN FRANCISCO, CAL.—En la *Examiner* aperis artikolo pri Esperanto antaŭ nelonge. S-ro G. H. Peterson instruas grupon ĉiumarde ĉe 1362 Webster St., kaj atendas bonan sukceson de sia laboro.

PASADENA, CAL.—Dufoje la *Star* enhavis artikolojn pri Esperanto lastatempe.

ANACORTES, WASH.—S-ro F. P. Zent instruas grupon da altlernejaj lernantoj, kiuj asertas ke eĉ la jam akirita kono de Esperanto faciligas ilian studadon de germana, k. t. p. en la lernejo.

TACOMA, WASH.—La 13an de Februaro okazis ĉe la Komerca Klubo la ĉiujara festeno de la Tacoma Esperantistaro. Dudek kvin partoprenis. La vespero estis tiel neordinare gaja kaj sukcesa ke la klubo decidis festeni almenaŭ trifoje aŭ kvarfoje en ĉiu jaro. Post bongusta manĝo sekvis bona programo, en kiu la malnovaj membroj partoprenis. La ĉefan paroladon faris S-ro Herbert Harris, el Portland, Maine, kiu vizitas nevon en Tacoma. S-ro Harris estas unu el la pioniroj de la Esperanto movado en Usono kaj pro tio li parolis kun scio kaj aŭtoritateco pri la internacia lingvo. Li

jam ĉeestis kvar el niaj universalaj kongresoj, kaj liaj interesaj kaj spritaj rakontoj pri ili multe entuziasmigis ĉiujn.

La Komerca Klubo ankoraŭ multe interesiĝas pri Esperanto kaj petis al S-ro Wendell, Konsilanto de E. A. de N. A., ke li ree reklamu en esperantaj gazetoj. La Klubo nun pensas pri publikigo de libreto en la internacia lingvo. Ankaŭ la ĉefaj ĵurnaloj estas favoraj al nia movado, kaj de tempo al tempo raportas pri la progreso de nia lingvo, precipe la *News* kaj la *Ledger*.

ESPERANTO IN JAPAN

Some months ago the readers of AMERIKA ESPERANTISTO were asked to write to the *Japan Trade Review*, of Tokio, Japan, requesting that an Esperanto department be instituted in that monthly.

Evidently the requests of Esperantists have been effective, for with its issue of January 1, 1913, the *Japan Trade Review* opens an Esperanto department of three pages, edited for them by Mr. M. Hikosaka.

This magazine now contains material in Japanese, Chinese, Esperanto and English. By the addition of the Esperanto department the management hope to add a considerable subscription list in the non-English-speaking countries,

where to date it has been useless to seek any circulation. Inasmuch as the magazine is very interesting to the casual reader, as well as to persons interested in exporting and importing, it will probably add to its circulation in the English-speaking countries also because of this Esperanto department. Doubtless, a number of American Esperantists will wish to receive at least one copy of the magazine (for two respond coupons), or even to subscribe (subscription, \$1.00 per year, by *ĉekbanko* check, express money order, or bank draft).

Be sure to write *in Esperanto*, and address: "Japan Trade Review, Tokio, Japan."

Roman Catholic Esperantists, who in three special international Esperanto congresses (Paris, 1910, The Hague, 1911, Buda-Pest, 1912) have already laid the foundations of an international organization of their own, are planning in connection with their next congress a pilgrimage to Rome, where Pope Pius X

has repeatedly given expression to his interest in Esperanto.

The Russian Government has requested the committee of the St. Petersburg Esperanto Society to lay before it information concerning the present status and progress of Esperanto, with a view to the use of the language for naval affairs.

Official Communications

Sub ĉi tiu rubriko la redaktoroj voionte presigos komunikaĵojn de ĉiu esperantista societo, kiu havas inter nia legantaro sufiĉe da anoj aŭ kies speciala fako de laboro interesos niajn abonantojn.

The Esperanto Association of North America

Central Office: Washington, D. C.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION

(Atesto pri Lernado)

Mrs. Flora M. Wyman, North Abington, Mass.

John H. Gray, San Francisco, Calif.

Francis J. Monohon, Deshler, Neb.

Julian E. Fast, Delphos, Ohio.

CONTRIBUTIONS

The Special Finance Committee acknowledges with thanks the following

contributions received before the end of February:

G. A. Ziel.....\$10.00

F. L. Buell..... 1.00

A NEW ESPERANTIST

Mr. and Mrs. Edw. Chalk, of Lewis, Kansas, announce the birth of Edward B. Chalk, Jr., on January 28th, 1913. As both his parents are Esperantists, the youngster has every chance to learn Esperanto early.

Students' Esperanto League

VICE-PRESIDENTS

As the arrangement concerning the appointment of Vice-Presidents of the STUDENTS' ESPERANTO LEAGUE does not seem to be generally understood, we wish to explain now that the next five Rondoĵoj which join the League will each have the privilege of selecting from among their own members one of the Vice-Presidents. Their election will be ratified by the Executive Council, which has the authority to fill all vacancies.

STUDENT EDITOR LETTERS

There still remain on hand a large number of our "letters to the editors" of newspapers and student publications, which will be sent to you for distribution. We urgently request every Esperantist to send for a few, and have them inserted in some paper or magazine.

TREASURER'S REPORT

RECEIPTS

On hand November 1.....\$18.15
Membership fees..... 4.00

Miscellaneous 1.46
Sale of stationery..... .25

\$23.86

EXPENDITURES

Membership fees to E. A. N. A.--- \$3.75
Postage 1.38
On hand February 1..... 18.73

\$23.86

KIEL ESPERANTO HELPIS

(Vera Sperto).

Dum mi estis en alia ŝtato antaŭ multaj monatoj, mi tre deziris ricevi kelkajn fotoĝojn de la loko. Mi lasis mian kameron ĉe hejmo kaj mi ne volis pagi altan prezon al la fotografisto, kiu, krome, loĝis malproksime kvin mejlojn.

Unu vespere okazis ke mi priparolis Esperanton al la vilaĝa postoficisto kaj li diris al mi ke estis juna Esperantisto en la vilaĝo.

La sekvanton vesperon mi vizitis lin ĉe lia hejmo kaj eltrovinte ke li havis

kameron, mi aranĝis uzi ĝin. Ankaŭ mia ĉeesto en tiu vilaĝo agrabliĝis per la Esperantistoj kvankam, mi konis nenion tie.

CLYDE KENNEDY,
Far, West Virginia.

Frederiko Granda inspektis la malliberejon en Spondaŭo, kaj demandis ĉiun krimulon pri lia krimo. Nature ĉiuj pretendis esti senkulpaj. Nur unu diris al

la reĝo pri sia krimo, "Mi estas granda krimulo kaj meritas mian punon."

Poste respondis la reĝo, "Pro ĉi tiu honesteco vi estas libera. For de tie ĉi!"

"Kion vi faris por puni la krimulojn en via urbo?"

"Ni prenis ilian monon," respondis la Nov-Jorka policisto.

Tradukis HOWARD C. BECK, JR.,
Washington, D. C.

SOME OPINIONS.

From the January number of the Croatian magazine "La Zemuna Esperantisto" we quote the following statement:

"AMERIKA ESPERANTISTO: En Washington aperas la esp.gazetokies eksterajo jam agrable efikas al la okulo de la leganto. Sed, se jam ĝia eksterajo efikas agrable al la leganto, kiom pli faras tion ĝia enhavo. Ĝi enposedas efektive belajn korektstilajn, literaturaĵojn kiuj povas kontentigi eĉ la plej dorlotitan Esperantiston."

From a letter from a Spanish correspondent of one of our subscribers (who forwarded it to us on the chance that we would be interested), we quote the following paragraph:

"En via letero vi petas ke mi kritiku AMERIKA ESPERANTISTO. Nur mi povas diri pri ĝi ke ĝia stilo estas, mi opinias, vere Zamenhofa, tio estas, laŭ fundamento. Mi tre ĝojus se ĉiam kiam alvenas al miaj manoj gazeto esperantista mi trovus ĝin tiel facilkompreneblan kiel 'A. E.' Bedaŭrinde ni ne estas ankoraŭ en la tempo ke nia tuta gazetaro estos redaktita per sama stilo, kvankam tiu tempo ne estas tre malproksima, ĝi jam ekvidiĝas. Iu ajn skribaĵo kies esenco estas malbona, riproĉinda, fariĝas iom agrable al ni se ĝi estas korekte kaj perfektite redaktita, ĉu ne? Kaj tio ne sole okazas en Esperanto sed ankaŭ rilate aliajn lingvojn."

TO ESPERANTIST PHYSICIANS

All physicians, writers on medical subjects, instructors in Medical Schools, dentists,—medical men in general, who are interested in Esperanto,—are urged to put themselves in communication at once with Dr. C. H. Fessenden, 34 Pelham St., Newton Centre, Mass., in order to arrange for coöperation in the work of bringing Esperanto to the favorable attention of the medical profession in this

country. Dr. Fessenden has been requested to act as the American representative of the International Esperantist Physicians Association, and is a collaborator to their magazine *Kuracisto*. All who are willing to associate themselves with him more or less actively in this work are therefore urged so to notify him.

THE NEW TESTAMENT

As announced in our December issue, the printing of the Esperanto translation of the New Testament has been finished, and the book is ready, in five different styles of binding and paper. Owing to misunderstandings between the American and the British branches of the Bible Society, concerning the consign-

ment for THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY, there has been much delay in the arrival of the books,—which, furthermore, were necessarily sent by freight, a slow method of transportation. However, we know they are well on the way, and they should be on our shelves by the time you are reading this, at least.

Everybody's Doing It

BY ISABELLE McCAFFREY

(A Propaganda Play in One Act, as Presented Nov. 21, 1912, by the Washington High School Esperanto Club)

PLACE: A public park, with seats, etc.

TIME: Present.

PERSONS: Barbara, a governess.

Billy, a policeman.

Olga Szeventski, a Russian lady on her way to Union Station.

Richards, a happy-go-lucky clerk.

Wiseman, a broker.

BARBARA: (*Entering with arm full of books, which she deposits on a bench with a weary sigh, and then sitting down*) Oh, these horrible lessons. How will I ever, ever learn enough of these foreign languages to be able to teach them to those children? Guess I might as well start in." (*Opens book and starts reading and studying aloud*) Monsieur Pierre et sa femme aiment . . . (*Throws down book*) I just can't get my mouth twisted around those French words. I'll try German for a few minutes—(*Slowly*) Ich lerne der. (*Enter Billy*) Oh, hello, Billy.

BILLY: Good evening, Miss Barbara. Where have you been keeping yourself? It must be a whole week since I saw you last.

BAR.: I'm trying to put some German, French and Spanish in my head. The Astorbilt children are going to Europe next fall, and Mrs. Astorbilt says they have to know these three languages before they go, because if they don't it will be impossible for them to have a good time, travelling through countries where people don't speak a word of English. Of course, it's up to me to teach them, or find a new place, but oh, Billy, I do get so tired trying to remember whether "sprache" is French or Spanish, and all those crazy idioms—goodness! It looked so inviting in the park to-day that I thought I could study better out here.

BILLY: Well, I call it a beastly shame for you to have to worry your pretty

head over crazy languages just for the Astorbilt kids. Then when they get to Europe, the natives won't know what they're trying to talk about. Why don't they have one language for all the people, anyway? . . .

BAR.: (*Interrupting*) Oh, Billy, wouldn't that be just grand? I do wonder why someone hasn't thought of that? It seems to me everyone would want to learn such a language.

BILLY: Well, by Jove, that reminds me. Say, there is an International language too. I believe they call it Es—s—s, oh, Esperanto. You know Mr. Richards up at the office? Well, he was talking to me about it the other day. He can speak it, too, you bet. It's funny about him,—he's such a careless, happy fellow, you wouldn't think he'd go in much for studying. But he's just crazy about Esperanto. Says it comes in good anywhere, whether its helping fair damsels in distress, or translating from the Sanscrit a recipe how to eat boiled ice cream. He also says everybody's learning it. I don't know, of course, but that's what he says.

BAR.: I'd love to know more about it! Maybe Mrs. Astorbilt would let me teach that to the children instead. There must be some place where you can find out. Billy, won't you please ask Mr. Richards more about it?

BILLY: Well, I believe he did tell me there was a central Esperanto office in Washington. He said anyone could write there for information. They have books and magazines, too, I believe, and even our local bookstore keeps them. I saw some in their window the other day. And I'm sure there must be several clubs, because Mr. Richards, he says, he learned it away back in his High School days, when a lot of high school boys and girls had a club called the High School Esperanto Club. He says that was some club, and I'm sure it's branched out into several by this time, because,

from the way he talks, they made people know that the young Esperantists were alive.

BAR.: Well, I'm going to write to that office right away, this very minute. (*Takes out paper and prepares to write.*)

BILLY: Well, I'm right with you. Count me in. By golly, what's that? (*Enter OLGA, loudly weeping, and sits on bench.*)

BILLY: I guess its up to little Billy to find out what's the matter with her. I beg your pardon, Miss, but can I help you?

OLGA: (*Wringing her hands and sobbing*) Mi perdis ĝin! Li prenis ĝin! Mi ne povas regajni ĝin.

BILLY: Goodness, I wonder what has happened to her! Oh, Barbara, come here and see if you can make out what she is saying. Try some of those language stunts on her, that you're learning.

BAR.: Oh, fraulein, I mean Mademoiselle, sprechen Sie, parley-vous Español? Oh, no, no, no, I mean Parlez vous Sie Deutsch? Dear me, wait till I see what the book says. (*Turns pages frantically.*) Billy, I don't know what to say to her. She doesn't seem to understand *my* German or French. I'll try again. Señorita, Sie Deutch, Français,—Goodness, what shall I say?

(*OLGA continues to sob; Enter RICHARDS AND WISEMAN.*)

WISE.: Well, I don't care what you say, you can't convince me that it's worth while to spend time on that nonsense. I'd never have any use for it in a thousand years. (*Importantly*) I'm a practical man, Richards, and these idealistic dreams don't go with me, even if you could convince me that everybody's doing it.

RICH.: Yes, you're like some more of your tribe. Can't see an inch farther than your own nose, but I'll tell you Esperanto is—Why, hello, Billy, what's the trouble? You look sort of excited.

BILLY: Good evening, Mr. Richards. Why, you see, there's something the matter with this young lady, and neither of us can find out what it is. I don't know whether her best fellow has eloped with another girl, or whether to pinch her for a bug. I wish you would tell me what to do. She doesn't seem to speak English, and Miss Barbara has tried three

other languages on her, but she doesn't seem to understand her.

RICH.: Well, that's rather queer. She certainly doesn't seem to be deaf and dumb by any means. (*Laughingly*) Maybe she speaks Esperanto. (*In surprise*) Well, great grief, she IS an Esperantist. Just see that green star, Billy! Fraŭlino, bonvole diru al me kio estas al vi.

OLGA: (*Rising*) Sinjoro, vi estas Esperantisto! Kiam me eniris en la parkon, malbona rabisto kaptis mian monujon, kaj forkuris kun ĝi. Kaj la saketo enhavas mian monon, kaj miajn juvelojn, kaj mian oran horloĝon, kaj nun ili estas perditaj! (*Sobs*) Ho, Sinjoro, ĉu vi ne povas helpi min?

RICH.: Well, you just bet your life I will. (*Throws out his chest and looks important*) Oh, I mean, certe, Fraŭlino. (*Fiercely*) Mi kaptos tiun rabiston, kaj mi encarcerigos lin. (*To Wiseman*) What do you know about that? As the young lady was coming into the park, a tramp, robber, coon, or something, grabbed her pocketbook with all her money, and jewelry, and watch. Whew! Billy, beat it after that robber, and if you don't catch him, I'll have you fired.

BILLY: Yes, sir; I'm gone. (*Runs off stage.*)

RICH.: Guess I better see if he does the job up O. K. Jen, Fraŭlino, ne ploru. (*Pulls out immense handkerchief and shoves it in her hand.*) Estu kuraĝa! Kaj mi revenos baldaŭ. (*Runs off stage.*)

BAR.: I do wish this had happened three months later. Then I'd be able to talk to the young lady in Esperanto, too.

WISE.: Esperanto again! It makes me tired; everyone I meet has something to say about this (*sarcastically*) "wonderful international language." (*Dogmatically*) English is good enough for me. (*Aside to Barbara, pleadingly*) I say, can't you really speak any of those foreign languages enough to introduce me to the young lady? I'd like to, er—er—, express my sympathy or, er—er—er, something like that, you know.

BAR.: Indeed, I can't, sir. Esperanto is the only way to communicate with her, because she doesn't know—(*Enter Richards, waving the bag triumphantly.*)

RICH.: I tell you, it takes us to keep

up with the procession! We caught the tramp before he had a chance to get out of the city. Billy's taking him to the station now. Jen, fraŭlino, jen estas via monujo. Mi estas tre ĝoja ke mi regajnis ĝin por vi.

OLGA: (*Receiving purse*) Ho Sinjoro, mi ne scias vian nomon, sed me certe, certe dankas vin tre multé.

RICH.: Great grief, I am slow! Haven't even told my name. Permesu min, Fraŭlino, ke mi donu al vi mian vizitkarton. (*Presents card.*)

OLGA: Mi dankas vin. Ni interŝanĝos. (*Gives him her card*)

WISE: Richards, doesn't she really know any English? By Jove, I'd like to, er-er-r meet her, you know.

RICH.: You're out of it, old chap. I told you you were behind the times and it looks as if I'm right. Take my advice, come on in with us, learn Esperanto, wear a little green star. Everybody's doing it.

WISE: (*hesitatingly*) It does seem to be rather worth while. If I *do* decide to look into it, where can I get any information?

RICH.: Just simply write THE ESPERANTO OFFICE, Washington, D. C.

BILLY: (*Entering in great glee*) He'll be safe for a couple of years, anyway. I tell you, Mr. Richards, that was a great

piece of work. And it's a good thing you're from the office, or the young lady would have had to appear against that fellow to-morrow morning.

RICH.: Yes, indeed, I'll see you get mentioned for this. But I'm busy just now, Billy, so if you don't mind, you can turn your back. (*Sits down beside Olga*)

BILLY: Oh, no, I don't mind. I'm busy myself (*Turns to Barbara*)

RICH.: (*Offering his arm to Olga*) Se vi permesas, mi iros kun vi laŭ via vojo. Mi akompanos vin kun plezuro.

OLGA: Mi estos kontenta, se vi marŝos kun mi, ĉar mi ankoraŭ estas timema.

RICH.: Mi dankas vin. (*To Wiseman*) Don't forget, old man, Everybody's doing it. (*Mockingly*) Ĝis la revido. (*Exit Olga and Richards slowly, arm in arm*)

BAR.: So that's Esperanto, is it, Billy? Well, you just come along with me! We won't stop at just writing to THE ESPERANTO OFFICE. We are going right up to the bookstore, and buy a book. (*Seizes Billy by the arm, and leads him off stage*)

WISE: Well, just to think of that fellow Richards getting ahead of me! Huh! Guess I'll follow Billy to the bookstore! (*Exit*)

CURTAIN

LA PANAMO-PACIFIKA INTERNACIA EKSPOZICIO

Tiu ĉi ekspozicio en 1915 estos la plej granda ekspozicio, kiun la mondo ankoraŭ vidis. Ĝi daŭros de la 22a de Februaro ĝis la 4a de decembro, 1915, tio estas, naŭ monatojn kaj duonon.

Ĝi estos eksterordinare bele lokita ekspozicio, kuŝante apud la Ora Pordego kaj la daŭra parto estos sur la bordo de la Pacifiko en la Orapordega parko. Ĝi kostos Sm. 100,000,000. Oni atendas ke grandega nombro da vizitantoj venos ĉi tien,—ĉar en 1914 ĉiuj vojoj kondukos al San Francisko, la ekspozicia urbo. Esperantista Kongreso kaj ekspozicio estas jam projektitaj, kaj kredeble okazos.

L. H. GORHAM.

KIAMANIERE?

Malnova Enigmo.

Sinjoro vivadis
Ne havanta okulojn;
Li ja promenadis
Por vidi la ĉielojn.
Arbon li vidis
Havantan pomojn;
Pomojn li nek prenis,
Nek postlasis pomojn.

El la angla tradukis
JAMES L. SMILEY.

Solvo de la Enigmo:

La sinjoro havis unu okulon.
La arbo havis du pomojn.

Per la Lasta Ni Rememorigu la Unuan *With the Last Let Us Recall the First*

ANTAŬ kvin jaroj kiam la skribanto post longa foresto vizitis ĉi tie en Utica, urbo de la valo *Mohawk* en Nov-Jorko ŝtato, inter ĉiuj la ĉi tieaj okdek mil enloĝantoj neniun parolis nian lingvon neŭtralan. Hodiaŭ dum neĝa vetero li vagis ree tra la urbo, vizitante familiarajn scenojn, kaj ĉefe inter la plezuroj spertitaj estis longaj interparoloj tute en nia lingvo kun ses konatoj renkontitaj hazarde. Jen iom da progreso!

En la nuna tempo tridek lingvoj estas ĉiutage uzataj en Utica; tio estas, dudek naŭ naciaj lingvoj kaj nia, la plej belsona el ĉiuj. Kaj nun en la komenco de ĝia muziko, la uverturo je la fino de lingva konfuzo, konvenas iom pripensi pri unu alia lingvo, pri tiu unue aŭdita en la valo, pri tiu de la forgesitaj indiĝenoj, la lingvo *Mohawk*.

Dum jarcentoj ĉi tiu valo apartenis al la *Mohawkaj* indianoj; nek historio nek legendo diras ke ia alia popolo iam antaŭe okupis ĝin. La gento *Mohawk* estis la plej militema el la kvin gentoj de la "Iroquois," la "Kvin Navioj," kies konfederacio estis la plej grava konfederacio de indianoj en primitiva Norda Ameriko. En Kanado Okcidenta, antaŭ iom pli ol jarcento, la restaĵo de ĉi tiu antaŭe timita popolo trovis rifuĝejon, post malsukcesa milito kontraŭ la blankuloj, kiam laŭ registara raporto, "La urbetoj detruitaj sumas kvardek, kaj esceptante unu solan urbeton, ne estas urbeto restanta en la lando de la Kvin Nacioj."

Tamen antaŭ ol venis la Eŭropanoj, ĉi tie apud la rivero *Mohawk*, kiu serpente glitas laŭ rando de Utica, la popolo kies nomon la rivero portas havis kvin urbetojn. Kaj ne ekzistis en la mondo, ili kredis, pli potenca gento ol la ilia; fiere

AIVE years ago when the writer after long absence visited here in Utica, a city of the Mohawk valley in New York State, among all the eighty thousand inhabitants living here no one spoke our neutral language. Today during snowy weather he wandered again through the city, visiting familiar scenes, and foremost among the pleasures experienced were long conversations, wholly in our language, with six acquaintances met with by chance. Behold, a little progress!

At the present time thirty languages are daily used in Utica; that is, twenty-nine national languages and ours, the most musical of all. And now in the beginning of its music, the overture to the end of linguistic confusion, it is fitting to consider a little concerning one other language, that one first heard in the valley, that of the forgotten aborigines, the language Mohawk.

During centuries this valley belonged to the Mohawk Indians; neither history nor legend relates that any other people ever occupied it before. The Mohawk tribe was the most warlike of the five tribes of the "Iroquois," the "Five Nations," whose confederation was the most important confederation of Indians in primitive North America. In Western Canada, something more than a century ago, the remainder of this one time feared people found a place of refuge, after an unsuccessful war against the white people, when, according to a government report, "The towns destroyed come to forty, and with the exception of one single town there is not a town remaining in the country of the Five Nations."

Yet before the Europeans came, here on the river Mohawk, which glides serpent-like along the edge of Utica, the people whose name the river bears had five towns. And there did not exist in the world, they believed, a more power-

ili nomis sin: "Popolo de Multaj Fajroj," "Viroj Superantaj Ĉiujn Aliajn."

Sed pri la *Mohawk* lingvo:—Ĝi ne estis skribita. "Ni ne povas ĵeti voĉon al popolo malproksima." Sed se oni estus skribinta en ĝi, la literoj b, f, m, p, kaj z ne estus necesaj. "Ruĝhaŭtuloj ne fermas siajn buŝojn," ili diris, "por paroli." Ĝi havis la konjunkciojn ordinare trovitajn en Eŭropaj lingvoj, sed ne estis artikolo krom la difinita. Komparado de la adjektivo estis simpla afero, ŝajne: "bona, pli bone bona, plej bone bona; blanka, pli bone blanka, plej bone blanka."

La konjugacio estis formita sen kunuzo de pronomoj aŭ de helpaj verboj; la verbo per si mem ĉion esprimis. Participojn ĝi ne enhavis. Infinitivoj ankaŭ mankis; se *Mohawka* indiano volis diri, "Mi intencas foriri," li uzis la formon, "Ke mi foriros loĝas en mia kapo." Ne estis prepozicioj, kaj konsekvence la lingvo enhavis imponan nombron da kazoj. Estis "de" kazo, "kun" kazo, "al" kazo, "post" kazo, "super" kazo, "apartenanta" kazo, "ĉe" kazo, k. t. p. Estis tri nombroj, kun diversaj finiĝoj por montri la multenombbron.

Sed la krudeco de la lingvo *Mohawka* plej bone montriĝis en ĝiaj vortoj mem. "Maljuna viro" havis formon, "maljunali"; "saĝa viro," "saĝa-li"; kaj, sufiĉe ridinde, "saĝa virino" estis "ŝi-saĝa-li." La vortoj plejparte ne formiĝis tiom racie, ekzemple: *ah-dah*, "tago"; *nah-di-wa-nio-ha-ge*, "tage."

Evidente ĉi tiujn aboriginulojn ne impresis la ekstrema graveco de ia logika bazo de vortfarado. Terure longaj estis eĉ ordinaraĵoj vortoj ĉe ili; "volo" estis *he-ni-di-sah-ni-go-oh-da-ah*, "reĝejo" — ni forlasu la streketojn—estis *nedwanohdoosahgwenniyuh*. Sufiĉe, la lingvo plene meritis sian sorton!

Hodiaŭ dudek naŭ lingvoj de tiom da nacioj anstataŭas la *Mohawkan*,—dudek naŭ kie estis unu. Jen kiel la malnova cedas lokon al la nova! Popolo forpelas popolon; lingvo, lingvon. Kiom de la nunaj enloĝantoj de la valo—duono el kiuj en Eŭropo naskiĝis—iam pripensas

ful tribe than theirs; proudly they named themselves "Peoples of Many Fires," "Men Surpassing All Others."

But concerning the Mohawk language: It was not written. "We can not toss the voice to a distant people." But if people had written in it, the letters b, f, m, p and z would not have been needed. "Redskins do not close their mouths," they said, "to talk." It had the conjunctions ordinarily found in European languages, but there was no article save the definite. Comparison of the adjective was a simple matter, apparently: "good, better good, best good; white, better white, best white."

The conjugation was formed without synchronous use of pronouns or of auxiliary words; the verb by itself expressed everything. It did not contain participles. Infinitives were also lacking; if a Mohawk Indian wished to say "I intend to go," he used the form "That I am going dwells in my head." There were no prepositions, and in consequence the language had an imposing number of cases. There was an "of" case, a "with" case, a "to" case, an "after" case, an "above" case, a "belonging-to" case, an "at" case, etc. There were three numbers, with various endings to indicate the plural.

But the crudity of the Mohawk language shows best in its very words. "Old man" had the form "old he"; "wise man," "wise-he," and, ridiculously enough, "wise woman" was "she-wise-he." The words for the most part did not take form so reasonably, for example, *ah-dah*, "day"; *nah-di-wa-nio-ha-ge*, "daily, by day."

Evidently, these aborigines were not impressed by the extreme importance of some logical basis of word-formation. Terribly long were even ordinary words with them; "will" was *he-ni-di-sah-ni-go-oh-da-ah*; "royalty"—let us leave out the hyphens—was *nedwanohdoosahgwenniyuh*. Enough, the language fully deserved its fate!

Today twenty-nine languages of as great a number of nations take the place of the Mohawk,—twenty-nine where there was one. See how the old gives way to new! People drive away people; language, language. How many of the present inhabitants of the valley—

pri ĉi tiu forvelkita popolo sur kies antaŭaj grenkampoj staras iliaj domoj? Nur malnovaj dokumentoj rememorigas pri ili; forgesitaj estas eĉ la lokoj kie ili enteriĝis, kun "mokasenoj al la pordoj de la mateno."

Restas de la ruĝhaŭtuloj nenio krom la nomo de la rivero; kaj en la tuta valo, sendube, la skribanto sole pripensas hodiaŭ nokte pri la *On-gue-hon-we*, Viroj Superantaj Ĉiujn Aliajn.

JAMES F. MARTIN

half of whom were born in Europe—ever gave thought to this vanished people on whose aforesaid grain fields stand their houses? Only old documents recall them; forgotten are even the places where they lie buried, with their "Moccasins toward the gates of the morning."

There remains of the redskins nothing more than the name of the river; and in the whole valley, doubtless, the writer alone is thinking tonight about the *On-gue-hon-we*, "Men Surpassing All Others."

La Drinkinto

DI jus alvenis Londonon de la kontinento, kaj apenaŭ trafis suden ĉirkaŭurban vagonaron, kaj nin gratulis ĉar ni havas tutan kupeon por ni solaj, kiam la vagonaro haltis ĉe Londona Ponta stacidomo, kaj grupo da gajaj kaj bruemaj knaboj tute plenigis la kupeon.

Nian unuan ĝenaĵon tuj sekvis intereso je la ekscitiĝo de la junaj buboj, kiuj ŝajnis esti treege feliĉaj. Evidente ili estis knaboj de unu el la plej malriĉaj kvartaloj de Londono, kiuj estis havantaj tre maloftan plezuron, tio estas, festotagon en la kamparo.

Jus kiam la vagonaro estis ekiranta, maljuna laboristo eniris kaj post kiam la knaboj deiris de lia vojo li sidiĝis kaj demandis ĉu la fumado estas malagraba al ni. Mia edzino ne estis tute resanigita de la marmalsano, kaj la fumado eble pligrandigus ŝian malkomfortecon, tial mi diris ke ni elektis tiun kupeon ĉar ĝi estas malfumejo.

Gajege li respondis, "Mi supozas ke estus pli bone al mi se ne fumus." Tiam mi demandis al li ĉu li alkondukas kursaron de dimanĉlernejo al pikniko, kaj li respondis ke ĝi estas abstinencklubo de knaboj organizita de li mem. Li diris

ke la knaboj ne nur estas abstinenculoj, sed ili ankaŭ rifuzas iri al la drinkejoj por alporti bieron al siaj gepatroj. Ĉi tiu decido de la knaboj havas laŭ li bonan edukatan efekton je kelkaj el la gepatroj.

Pro la influo de tiu viro, kies sola kapablo ŝajnis esti lia amo por tia okupado, grupo da stratbuboj, kiuj alie eble fariĝus krimuloj, estas edukataj por iĝi virtuloj.

Tiu laborado ne estas senkosta al la maljuna viro. La veturpago por la grupo estis pli ol tridek ŝilingoj. Tamen ĉiun aŭtunon li donas al siaj knaboj piknikon, kaj en ĉiu vintro teotrinkadon. Tiuj ĉi regaloj kostas al li la ŝparadon de multaj semajnoj.

Montrante al ni siajn manojn li diris, "Vi vidas ke mi estas laboristo kaj ne povas akiri multe da mono. Tial mi estas tre ŝparema, por ke mi povu helpi tiujn knabojn kaj ilin savi ke ili ne fariĝu drinkuloj."

"Kial vi ekpensis pri ĉi tio?" mi demandis.

"Mi iam estis drinkulo mem," li respondis, "sed antaŭ dudek sep jaroj mi ekfariĝis sobrulo; kaj la monon, kiun mi antaŭe elspezis por drinkaĵo, mi nun elspezas por savi la knabojn."

DOKTORO RESANIGITA.

His Highness Raj-Rana Sir Ehawami Singh Bahadur, K. C. S. I., a progressive Indian prince, has begun to study Espe-

ranto, having already become sufficiently expert to be able to write a letter in the language.

Kiel Du Dingoj Venis en Jorkŝiron

DE F. ST. MARS.

DEVAS esti supozite, ke antaŭ ol Joĉjo Warrigal kaj lia edzino finis la vojaĝon de Aŭstralio al Kardifo en Kimrujo en kaĝo, kiu videble estis tro malgranda por esti komforta, ili jam sufiĉe kutimiĝis al surprizoj. Ili estis *dingoj* (latine, *canis dingo*), aŭstraliaj sovaĝaj hundoj, kaj personoj kiuj konis ilin sur iliaj patrujaj kampoj donadis al ili malbonan reputacion,—t. e., malbonan rilate dingojn, kaj tio diras multe. Oni sendis ilin al tersinjoro en Skotlando, kiu havis ŝaton por strangaj bestamikoj. Kredeble li sciis nenion pri ilia karaktero, tamen oni ne povas klarigi la ŝatojn de iuj homoj.

La vagonaro, kiu veturigis ilin norden, elektis unu el la plej sovaĝaj distriktoj en Jorkŝiro deĝi de la reloj en profunda nokto, kaj tiam la dingoj ja surpriziĝis. Dum kelkaj minutoj post kiam ilia malgranda mondo ĉesis trakti ilin kiel ludkubojn en ĵetujo, la Warrigaloj kuŝis kviete, ne tial, ke ili estis difektitaj, sed nur tial, ke ili estis dingoj. Ĉe tiuj bestoj estas kutimo ŝajni morton kiam aferoj iras neordinare malbone.

Fine ili sidiĝis, kaj palpis tutan sian korpon per la nazo, por certiĝi, ke neniuj partoj perdiĝis en la konfuzo. Post tio ambaŭ ellasis bleketon kaj faris salteton, ĉar ili samtempe ekvidis, ke unu flanko de la kaĝo rompiĝis kiel ovoŝelo. Ili tremante eliĝis, kaj restis kelkajn momentojn por rigardi la komercaĵajn vagonojn amasigitajn kiel oni amasigas kolekton da rompitaĵoj orangaj kestoj.

Tiam ili translokiĝis. Kiam dingo translokiĝas, kaj la timo sidas sur ĝia dorso, ĝi piedbatas la mejlojn malantaŭen, kiel galopanta ĉevalo piedjetas malantaŭen terbulojn sur plugita kampo.

En la nuna okazo ili kuris dek kvar mejlojn en malpli multe da tempo ol mi kuraĝas diri al vi, antaŭ ol ili haltis sur la supro de izola longaltaĵo. Ili enflaris la aeron kaj trovis ĝin bona. Ĝi odoris je libereco. Ia aero ja tiel odoras; sur la montoj kaj montetoj oni ĝin trovas, kaj

ĝin konas ankaŭ la maro. La vento ankaŭ ŝajnis kanti pri libereco, per murmuranta kanto inter la plumaj herboj en la mallumo. Ili plue rimarkis, ke la ĉi tiea mondo ŝajnas konsisti el titanaj kaj renversitaj altaĵoj, el inknigraj malplenoj inter ĉi tiuj, el blunigra ĉielo kaj steloj.

Tiam ŝafo blekis. Eble tio ne ŝajnas grava, tamen la dingoj eksaltis en atentan pozon, kiel povus fari malnova soldato, kiu aŭdus trumpeton. Ili konis tiun sonon; ĝi estis la unua familiara sono, kiun ili ĝis nun aŭdis en ĉi tiu malvarma, malmola lando. Posta esploro laŭ la ŝtelira kaj kaŝema naturo de la dingo malkaŝis aron de ĉirkaŭ kvarcent ŝafoj. Tuj la dingoj eklaboris. Mi diras, ke ili eklaboris, kaj mi lasas la aferon ĉe tiu punkto, ĉar la laboro estis sanga, kaj, post la mortigo de la unua ŝafo, ĝi estis tute nenecesa.

Kiam la dingoj finis kun la ŝafoj, ne plu troviĝis kvarcent ŝafoj en la aro, sed nur tricent ok dek, kaj la ceteraj du dek diskuŝis kuntiriĝinte en diversajn pozojn, kun la gorgo elŝirita.

La duo nun klopodis por meti komfortan distancon inter si kaj sia faritaĵo. Ili sciis, ke nepre certaj fenomenoj sekvos buĉadon tian, kian ili ĵus faris. Ekzemple, kaptiloj, veneno, kaj kugloj, kiuj lastaj povas veni sen averto el kia ajn loko.

Post kelka tempo ili alvenis pinarbaron kvazaŭ ĵetitan sur la flankon de valo, kaj en la pinarbaro troviĝis ruiniĝinta domo. La loko estis sovaĝa, kviete, nigra kaj dezerta, kaj en ĝi loĝis noktaj kreitaĵoj, kiuj kuradis en la ombroj pri siaj propraj sekretaj aferoj. Ĉi tie gesinjoroj Warrigal faris al si hejmon en ĉambro, kiu iam estis saloneto, sed jam estis cedita al la vespertoj, ratoj, fortkreska herbo kaj hedero. Ĉi tie ankoraŭ en tiu nokto, sinjorino Warrigal donacis al sia edzo du dingidojn. Eble troviĝis pli belaj, pli grasaj, pli gajaj etuloj, ol tiuj du baldaŭ fariĝis, sed se tiel estas, mi neniam vidis tiajn.

Post ĉirkaŭ kvar noktoj la granda vir-

dingo, ĉasante sola, trafis ripozantan ŝafaron, kaŝitan izole en faldo de la montetoj. Baraĵoj estis starigitaj ĉirkaŭ tiuj ŝafoj, sed la dingo superiris ilin per salto, kaj kiam li ĵus komencis sian malbonan agadon, homo kriegis el la mal-lumo. La proksiman momenton venis, saltante super la baraĵojn, kolo ĉe kolo, du grandaj hundoj sen videblaj vostoj, ĉiu vestita de implikaĵo el blugrizaj haroj, kaj havanta strangajn okulojn. Ili diradis ion per nelaŭta tono profunde en sia gorĝo, kaj Joĉjo Warrigal pensis, ke ili diradas "mortigon."

Ne sciante kio proksime venos, la intencanta kaŝmortigisto rapidege retiris sin. Tio estas, li saltis super la baraĵojn kiel ia rapidanta ruĝeta ombro, kaj malaperis. Li iris malsupren de la deklivo de la monteto en rulfalaĵo el nefiksitaĵoj, sed la strangokula duo estis proksime sekvanta lin, kaj lia koro bategadis.

Post dek minutoj oni povus vidi la maljunan virdingon galopanta per liberaj saltoj al la pinarbaro, kiu kaŝis lian hejmon. La besto ŝajnis tre granda sub la pala lumo de la neklara ĵus leviĝinta luno, kaj liaj okuloj iam kaj iam ekflamis per stranga verda brilo kiam la lumo falis sur ilin. Li haltis sub la ombro de granda pino, kaj tuj fariĝis nevidebla. Li enperdiĝis en ombroj, kaj tiuj ombroj enperdiĝis en aliaj ombroj. Tiam la kraka sono de kunfrapiĝintaj ŝtonoj venis supren al li de iom malsupre sur la deklivo, kaj li sciis, ke tio estas la mallongvostaj paŝtistaj hundoj,—tiaj ili estis. Tiuj hundoj deziris havi la dington. Nu ili ricevis lin,—eĉ pli multe da li ol ili deziris.

La unua hundo alvenis nesingarde kiel iu ekscita urso, kaj Joĉjo Warrigal ĝin renkontis. Tiu renkonto fariĝis sen averto. Nur ekvidiĝis la ruĝeta felo kaj strio da dentaroj, kaj la forto de la kunfrapiĝo jetis kaj la persekutanton kaj la persekutaton en ĉirkaŭprenon de sovaĝa rozo. Rapide kiel penso la dingo leviĝis kaj turnis la vizaĝon al la dua hundo, kiu tuj retiris sin rapide kaj senhonte en la nokton. La unua hundo ne levis sin, fakte ĝi jam finis kun la mondo, ĉar ĝia gorĝo estis tute traŝirita. Tiam la dingo singarde elektis kaj iris sian vojon el la arbaro. Li jam faris, eĉ ĉe dingo, tion, pri kio li opiniis, ke ĝi estas kontentiga laboro por unu nokto.

La famo de la dingoj disvastiĝis, kaj aferoj fariĝis ekstreme vivaj. Ne estas bona famo nek sendanĝera tiu, kiu rilatas al kalkulita nombro da ŝafoj perforte mortigitaj en certa nombro da noktoj, sen videbla kaŭzo. La ŝafgardistoj, en tiuj teruraj tagoj, marŝadis tage kaj nokte kun pafiloj, kaj estis nenia sendanĝereco en la distrikto. Hundoj grandnombre estis mortigataj, sed la mortigo de ŝafoj neniom ĉesis.

Tio sola de la mistera terurajo, kion homoj iam ekvidis, estis subita salto de ruĝeta korpo, vidita kaj malaperinta kiel strio de fulmo. La afero fariĝis inkubo.

Unu nokton la Warrigaloj ekiris por rabi, kiel jam estis ilia kutimo. Ili konis bienon malproksiman ĉirkaŭ kvin mejloj—ili neniam malbone kondukis pli proksime de sia hejmo ol tiom—kie estis ŝafoj kaj multe da hundoj. Interesis ilin la hundoj, ĉar tiuj trompis sin, ke ili povas venki ĉian beston. Dum ili kaŝiris kiel sensonaj ombroj tra ulekso densejo, Joĉjo subite haltis kaj ellasis koleran bojeton. Lia edzino, kiu estis malpli ruza, kaj ĉiam sekvis post li, ankaŭ haltis, kaj, sidiĝante sur la tero, postulis klarigon per mallaŭta plendkrio. Joĉjo Warrigal ekstreme singarde elektis paŝlokojn ĝis kiam li staris super amaseto da herbo kaj branĉetoj. Sub tiu amaseto kuŝis kaptilo, kruelega afero kun ŝtalaj dentaroj, kion rigardi fluigis malvarme la sango. Tiam la dingo disjetis malpurajon sur ĝin, kaj ĝin lasis. Tio montras ke eĉ sovaĝa hundo povas havi evidentan senton de ŝercado.

Fine li atingis la bienon, kadavre palan en la lumo de sinkaŝema, per nebuleto kovrita luno. Ili trovis la ŝafojn en herbejeto,—ili jam antaŭe vizitis ĝin, tial ili sciis kie serĉi.

Tuj ili ĵetis sin en la ŝafaron, kuregis tien kaj ĉi tien, farante rapidajn ŝirantajn mordvundojn per la dentaroj en la gorĝon de la ŝafoj. Ĉiu ekmordo mortigis ŝafon, kaj la loko fariĝis buĉejo. Subite sen ia averto, pafilo eksplodis kun mallonga, kraka ekbruo simila al sola kunbato de la manoj. Sinjorino Warrigal faletis, faris strangan sufokan tuson kaj malaperis en la mallumon.

Estante singardema besto, kaj havante en si la timon de la morto, la virdingo reiris hejmen per granda rondo.

Sur la sojlo de la ruiniĝinta domo li

rigidiĝis, tremetis, kaj ŝtoniĝis kvazaŭ statuo. Li direktis la rigardon sur la plankon, kie kuntiriĝinta, lia edzino kuŝis mortinta—ŝi ne faletis kaj tuisis pro nenio. Plue, la dingidoj estis malaperintaj, kaj estis aparta homa odoro en la aero.

Fine post kvin doloraj minutoj, Joĉjo Warrigal turnis sin tre malrapide kaj iris malfacile, kiel ia arta besto moviĝanta per horloĝa risorto, al la malgranda senorda ĝardeno herbejeto antaŭ la domo. Tiam—

Mi opiniis ke li freniziĝis, sed mi ne estas certa. La homoj kiuj ŝtelis la dingidojn revenis la proksiman matenon laŭ la sanga postsignaro de sinjorino Warri-

gal. Ili raportis, ke la herbejeto estas gratfosita de fino ĝis fino. Plie, ili trovis, apud la kadavro de la dingo, Joĉjon Warrigal mem—grandan fortegan ruĝan hundon—rigidan kaj malvarman en la morto. Pro tio, ke la spirito de la amo estas altvalora kaj malofta, mi volas kredi, ke ĉi tiu dingo-hundo, ĉi tiu trudulo, mortis pro rompiĝinta koro. Oni povas pensi pli bonkore pri li, se oni akceptas ĉi tiun teorion, kaj—kiu scias?—povas esti, ke la bestoj ja amas.

El la angla tradukis

GEGO,
Hawthorne, Victoria,
Australia.

La Vojaĝanto kaj la Templo de la Scio

ANTAŬ multe da centjaroj Vojaĝanto, lacigite pro longa marŝado, alproksimiĝis al la pinto de alta monto. Sur tiu monto troviĝis templo, kaj la Vojaĝanto jam jure promesis al si ke li alvenos al ĝi antaŭ ol la morto lin haltos. Li bone sciis ke la vojaĝo estos longa, la vojo malebena kaj ŝtonplena. Li sciis ke oni povos malpli facile supreniri tiun monton ol iun ceteran en la montaro, kies nomo estis La Idealoj. Sed li havis koron esperplenan, kaj kvankam li perdis scion pri la tempo, li neniam perdis la espersenton.

“Eĉ se mi svenos ĉe la vojoflanko,” li diris en si mem, “kaj ne povos alveni al la montopinto, tamen multe valoros vojaĝi sur la vojo kiu kondukas al la Altaj Idealoj.”

Tiel li sin konsolis kiam ajn li laciĝis. Neniam li perdis pli multe da espero ol tiom, kaj certe tiom estis mal multe.

Kaj fine li alvenis al la templo. Li sonorigis la sonorilon, kaj blankhara maljunulo malfermis la pordegon. Li ridetis malgaje kiam li vidis la Vojaĝanton.

“Kaj jen ankoraŭ alia!” li murmuris. “Kion signifas ĉio ĉi?”

La Vojaĝanto ne aŭdis tion kion li murmuris.

“Maljuna blankharulo,” li diris, “sciigu min ĉu fine mi estas alveninta al la mirin-

da Templo de la Scio. Ĉi tien dum mia tuta vivo mi vojaĝis. Ho, estas laciga laboro suprenrampi al la Idealoj.”

La maljunulo tuŝis la brakon de la Vojaĝanto. “Aŭskultu,” li diris per kvieta voĉo. “Ĉi tiu ne estas la Templo de la Scio. Kaj la Idealoj ne estas ĉeno da montoj; ili estas granda ebenajaro, kaj la Templo de la Scio troviĝas meze de ĝi. Vi elektis la malĝustan vojon. Ho ve! Kompatinda Vojaĝanto!”

La lumo en la okuloj de la Vojaĝanto malaperis. La espero en la koro mortis, kaj li ekmaljuniĝis kaj velkiĝis. Li sin apogis peze sur sian bastonon.

“Ĉu estas permesate ripozi ĉi tie?” li demandis lace.

“Ne.”

“Ĉu troviĝas sur la cetera flanko de ĉi tiuj montoj vojo kiu kondukas malsupren?”

“Ne.”

“Kio estas la nomo de ĉi tiuj montoj?”

“Ili ne havas nomon.”

“Kaj la templo—kio estas ĝia nomo?”

“Ĝi ne havas nomon.”

“Do, mi nomos ĝin la Templo de Rompigataj Koroj,” diris la Vojaĝanto, kaj li sin turnis kaj foriris. Sed la blankhara maljunulo sekvis lin.

“Frato,” diris li, “vi ne estas la unua kiu ĉi tien venis, sed eble vi estos la lasta. Reiru al la ebenajaro kaj diru al la tieaj loĝantoj ke la Templo de la Vera

Scio troviĝas meze de ili; iu ajn kiu deziras povas eniri ĝin; la pordegoj eĉ ne estas fermitaj. Ĉiam la templo troviĝis en la ebenaĵaro, en la koro de la vivo, de la laborado, de la ĉiutaga pensado. La filozofo povas eniri, la ŝtonrompisto povas eniri. Certe vi preterpasis ĝin ĉiutage dum via vivo, neornamitan, malnovan konstruaĵon multe malsimilan al niaj belegaj katedra aloj."

"Ofte mi vidis la infanojn ludantajn apud ĝi," diris la Vojaĝanto. "Kiam mi estis infano mi kutime ludis tie. Ho, se mi nur tiam estus povinta scii! Nu, la estinteco estas la estinteco."

Li volis resti apud ŝtonego, sed la maljuna blankharulo malpermesis al li.

"Ne haltu," li diris. "Se vi sidiĝos tie vi ne ree leviĝos. Kiam vi haltos vi scios kiel lacega vi estas."

"Mi ne havas deziron iri plu," diris la Vojaĝanto. "Mia vojaĝo estas finita; eble ĝi malĝuste celis sed ĝi estas finita."

"Ne restu ĉi tie," ordonis la maljunulo. "Reiru. Eĉ se via propra koro estas rompita eble vi povos helpi aliajn ke ili ne rompu siajn korojn. Tiujn kiujn vi renkontos sur ĉi tiu vojo vi povos konsili ke ili returnen iru. Tiujn kiuj nur komencas vojaĝi al ĉi tiu loko vi povos konsili ke ili paŭzu kaj pripensu kiel sen-

senca estas la ideo ke la Templo de la Vera Scio estas konstruita sur izola kaj dangehava monto. Diru al ili ke kvankam Dio ŝajnas nekompata Li ne estas tiel senkompata ke li farus tion. Diru al ili ke la Idealoj ne estas ĉeno da montoj sed iliaj propraj ebenaĵoj kie oni konstruas la grandajn urbojn, kie kreskas la maizo, kaj kie laboradas la homaro, iam malĝoje, iam ĝoje."

"Mi reiros," diris la Vojaĝanto. Kaj li ekforiris.

Sed jam li maljuniĝis kaj lacegiĝis. La vojaĝo estis longa, kaj ĉiam la malantaŭenirado estas pli laciga ol la antaŭenirado. Sufiĉe malfacile estis supreniri kiam li havis la fortikecon kaj la esperon de la vivo por helpi lin; nun kiam li ne posedis la fortikecon kaj la esperon por subteni lin, preskaŭ neeble estis malsupreniri.

Tial kredeble estas ke la Vojaĝanto ne vivis sufiĉe longtempe por realveni al la ebenaĵoj. Sed ĉu li tien alvenis, ĉu ne, tamen li komencis returneniri.

Kaj malmulte da Vojaĝantoj faras tion.

EL SHIPS THAT PASS IN THE NIGHT de
BEATRICE HARRADEN,
tradukis
SYBIL BAILEY HALL

ANEKDOTO.

Oni diras ke kiam D-ro Doyle, la verkisto kaj kreinto de Sherlock Holmes, estis en ĉi tiu lando li diris dum parolado en la urbo Indianapolis, ke multaj frenezuloj havas odoron malsimilan al tiu de cerbosanuloj, kaj ofte li povas tiamaniere juĝi ilin. Post la parolado S-ro Riley, la poeto, alproksimiĝis al li kaj diris, "Dok-

toro, via diro pri la odoro de frenezuloj tre interesis min, ĉar en ĉi tiu urbo estas viro, kiu kredas ke mi ŝuldas dek dolarojn al li, kaj mi opinias de longa tempo ke li estas freneza. Mi deziras ke vi venu kaj flaru lin!"

W. H. HUSE.

La junaj geedzoj malpaciĝis; kaj nun, kvankam la edzo ŝajnigas ke li mem estis kulpa, kaj deziras paciĝi, la edzino ankoraŭ estas kolera kaj necedema. Li diris:

"Venu ĉi tien, karulino, mi petas. Ĉu vi ne deziras vidi tion, kion mi havas en ĉi tiu pakaĵo?"

"Ho, mi povas ankoraŭ ekzisti ne vidinte ĝin."

"Nu, ĝi estas io por tiu, kiun mi amas pli ol ĉiun alian en la tuta mondo!"

"Vere? Mi do supozas ke ĝi estas la ŝelko, kiun vi diris ke vi bezonas!"

Tradukis Ho Ho.

Have You Yet Secured Your

Millidge Esperanto-English Dictionary?

An invaluable book (496 pages) printed on strong thin paper with wide margins, and durably bound.

You can not get along without it.

PRICE \$2.00

THE AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

WASHINGTON, D. C.

NOTE—By agreement between the American Esperantist Company and the publishers in England, we are the exclusive publishers of this dictionary in America. Any edition not carrying our imprint on cover and title-page, published and sold in this country, is either not the genuine work of Millidge, or is a pirated edition.

Are you studying Esperanto?

Do you want help?

Would you like to have your exercises corrected regularly and all difficulties explained?

WRITE FOR CIRCULAR TO

**THE AMERICAN SCHOOL
OF ESPERANTO**

WASHINGTON, D. C.

A High-Class Correspondence School of Esperanto

LA REVUO

The best literary magazine
entirely in Esperanto :: ::

The only magazine which has the constant collaboration of Dr. L. L. ZAMENHOF,
the author of Esperanto

Yearly Subscription \$1.40

Single Copy, postpaid, 15 Cents

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

AGENTS FOR U. S. A.

N. B.—The American Esperantist Company has on hand a quantity of back numbers, equally as good as current numbers from a literary point of view. These we will dispose of, as long as they last, at ten cents a copy, twelve copies for \$1.00. We can not guarantee to send any special numbers at this rate.

Oficiala Gazeto Esperantista

Organo de la Lingva Komitato
De la Konstanta Komitato de la Kongresoj
Kaj de la Internacia Konsilantaro

Jara Abono: 5 Frankoj

Unu Numero: 50 Centimoj

Redakcio kaj Administracio:

51, RUE DE CLICHY, PARIS

EL LA DECIDARO DE LA SESA KONGRESO:

LA SESA KONGRESO MEMORIGAS AL ĈIUJ SOCIETOJ KAJ GRUPOJ, KE LA ABONO AL LA OFICIALA GAZETO ESTAS UNU EL LA PLEJ BONAJ RIMEDOJ POR HELPI FINANCE LA OFICIALAJN INSTITUCIOJN DE ESPERANTO, KAJ POR ESTI REGULE INFORMATATA PRI ILIAJ LABOROJ.

Send subscription (\$1.05) through American Esperantist Company, Washington, D. C.

Specialisto pri la okuloj kaj la spina nervo

Okulvitroj prave almezuritaj al
la okuloj.

D-RO ANTONIO ROMITO

410 Liberty Ave., Room 602, Pittsburg, Pa.

LA ONDO DE ESPERANTO

MONATA ILUSTRATA REVUO

(fondita en la jaro 1909).

La abonantoj de la j. 1912 jam ricevis senpage romanon de A. Tolstoj „Princo Serebrjanij“. kies prezo por ne-abonintoj estas Sm. 1,60 afr. Nun ĉiu abonanto de la j. 1913,—krom 12 n-roj de l'gazeto—senpage ricevos donace post kelkaj monatoj belan Esperantan libron:

„ORIENTA ALMANAKO“

el la lingvoj japana, ĥina, araba, ĥinda, sanskrita, persa, armena, kartvela k. t. p. k. t. p.

„La Ondo“ aperas akurate la 1-an daton, novstile. Ĉiu n-ro havas 16—24 paĝ. Formato 17x26. Bela kovrilo.

Literaturaj konkursoj kun premioj. Portretoj de konataj Esperantistoj. Diversaj ilustraĵoj. Beletristiko originala kaj tradukita. Plena kroniko. Bibliografio. Amuza fako (kun premioj). Anekdotaro. Korespondo tutmonda. (Poŝtk. ilustr.).

Sendu abonpagon (\$1.10) al la American Esperantist Company, Washington, D. C.

You Ought to Take

SCIENCA GAZETO

A monthly magazine entirely in Esperanto,
devoted to Science and Industry

Contains semi-technical articles on many interesting subjects. Subscribe for your own pleasure—and show each copy to some scientific friend.

Send subscription (\$1.50) through American Esperantist Company, Washington, D. C.

(Sample copy, 20 cents)

FOREIGN MAGAZINES

Bundle of ten copies, our selection,
back numbers, for only sixty cents

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

WASHINGTON, D. C.

PASSION PLAY

1913

In the Austrian Alps

322 Peasants fill the rolls. Unspoilt
by tourists. European tour.

Write JOHN RANDOLPH, Niagara Falls,
New York

THE American Theosophist

*A magazine dealing with
Theosophy and Occultism,
Universal Peace and the
Wider Tolerance*

Official Organ of The American Section of The
Theosophical Society

Mrs. Annie Besant
President

Albert P. Warrington
Gen. Secretary, and Editor

\$1.50 a year Single Copy 15 cents Foreign \$2.00

Address: Krotona, Hollywood, Los Angeles, Cal.

IS IT WORTH WHILE

For you to have your printing done in a shop which is equipped with the latest and most improved machinery, the best materials and plenty of them, employs only skilled workmen of long experience who take pride in their work, and where every effort is made to deliver work when promised

?

If so, write us and we will be glad to assist you in solving your printing problems.

Now that the long-delayed Parcels Post is an accomplished fact, you can avail yourself of our services at the same prices as our next-door neighbor. We print anything from a visiting card to a dictionary.

ERNEST F. DOW

993 Watertown St., West Newton Sta., Boston, Mass.
The first Esperanto printer in America.

LA KOLOMBA PREMIO

A humorous sketch translated from the French of the great Dumas.

A nicely printed 48-page book, handy to carry around with you, and most enjoyable reading. Only 20 cents.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY
WASHINGTON, D. C.

SHORT-STORY WRITING

A course of forty lessons in the history, form, structure, and writing of the short-story taught by J. Berg Esenwein, Editor of Lippincott's Magazine.

Dr. Esenwein

Story-writers must be *made* as well as *born*; they must master the details of construction if they would turn their talents to account.

May we send you the names of students and graduates who have succeeded? And the success their letters prove is *practical*. It means recognition, accepted manuscripts and checks from editors.

One student writes: "I know that you will be pleased when I tell you that I have just received a check for \$125 from Everybody's for a humorous story. They ask for more. I am feeling very happy, and very grateful to Dr. Esenwein."

We also offer courses in Photoplay Writing, Versification and Poetics, Journalism; in all over one Hundred Home Study Courses, many of them under professors in Harvard, Brown, Cornell, and leading colleges.

250-Page Catalogue Free.

Please address,

THE HOME CORRESPONDENCE SCHOOL

Dept. 542

Springfield, Mass.

DEZIRAS KORESPONDI

[Unufoja anonco kostas 20c. (40 Sd.) por ĉiu linio. Kvarfoja anonco kostas 50c. (1 Sm.) por ĉiu linio. Linio enhavas proksimume 42 literojn punktojn aŭ spacojn.]

S-ro Hidajetula Khan, á la douane, Tabriz (Tabriz), Persia.

S-ro A. M. Flesher, Box 542, Nowata, Okla.

S-ro Antonin Valousek, Medlanky u Brna, Moravia, Austria, instruisto, deziras akiri el Ameriko kelkajn infanajn desegnaĵojn, por kiuj li sendos desegnaĵojn de siaj lernantoj.

S-ro W. Milewski, 209 Pierce Building, Boston, Mass., Usono, interŝanĝos "Amerika Esperantisto" kontraŭ aliaj esperantistaj gazetoj, precipe "Verda Standardo" kaj "Esperanta Penso."

S-ro Julian E. Fast, Delphos, Ohio. Ĉiam respondos.

S-ro D. Albert, Heros 24, Bilbao, Hispanujo.

Begin your letter—"Having seen your ad in AMERIKA ESPERANTISTO—"

Druckerei
Hochbau
Geodäsie

Wendebau
Straßenbau
Maurerei

“Venu al mia hejmo por aŭdi mian novan EMERSON”

Nenia bezono diri “Emerson pianon”

Al la plej multaj personoj la nomo “Emerson” signifas pianon

Tio montras la valoron de malnova kaj eminenta nomo

Vendistoj en la ĉefaj urboj de Usono

Petu katalogon

EMERSON PIANO COMPANY, Boston, [Mass.]